

Sygn. akt V Ca 172/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 lipca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie V Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący-Sędzia	SSO Małgorzata Moskwa (spr.)
Sędzia:	SSO Małgorzata Mazur
Sędzia:	SSO Tadeusz Strzyż
Protokolant:	Tomasz Kluz

po rozpoznaniu w dniu 21 lipca 2015r. w Rzeszowie
na rozprawie
sprawy z powództwa (...) S.A. w Ł.
przeciwko Szpitalowi Wojewódzkiemu nr (...) im. (...) J. K. w R.
o zapłatę

na skutek apelacji powoda
od wyroku Sądu Rejonowego w Rzeszowie
z dnia 4 grudnia 2014 r., sygn. akt V GC 845/14

I. oddala apelację,

II. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 1.200 zł (jeden tysiąc dwieście złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

SSO Małgorzata Mazur SSO Małgorzata Moskwa SSO Tadeusz Strzyż

Sygn. akt V Ca 172/15

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Rzeszowie wyrokiem z dnia 4 grudnia 2014 r. oddalił powództwo (...) S.A. w Ł. domagającej się od pozwanego Szpitala Wojewódzkiego nr (...) im. (...) J. K. w R. zapłaty kwoty 43750,66 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty z tytułu roszczeń, które zdaniem powódki wynikają z zawartej przez nią z (...) Sp. z o.o. w W. umowy na mocy której udzieliła ona poręczenia w/w podmiotowi na nie zrealizowane płatności przez pozwanego szpital, a po ich spełnieniu względem (...) sp. z o.o. uzyskała roszczenie o zwrot spełnionego w imieniu dłużnika (pozwanego szpitala) świadczenia.

Rozstrzygając o kosztach procesu, Sąd Rejonowy zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 2.417,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Orzeczenie powyższe zapadło przy ustaleniach faktycznych opisanych w uzasadnieniu wyroku sporządzonym przez Sąd Rejonowy, które Sąd Okręgowy przyjął za własne:

Od powyższego wyroku apelację wniósł powód, domagając się zmiany zaskarżonego wyroku i uwzględnienia powództwa oraz zasądzenia na swoją rzecz kosztów postępowania apelacyjnego.

Apelujący zarzucił:

- naruszenie prawa materialnego tj. art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 53 ustęp 6 i 7 ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej oraz art. 54 ustęp 5 i 6 ustawy z dn. 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej, poprzez zastosowanie wskazanych przepisów w sytuacji, gdy zawarte przez stronę powodową umowy nie stanowią czynności prawnych mających na celu zmianę wierzyciela, o której mowa w art. 54 ustęp 5 ww. ustawy jako takie dla swej ważności nie wymagały uzyskania przez strony tychże czynności zgody organu założycielskiego,

- naruszenie prawa materialnego tj. art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 83 § 1 k.c. poprzez zastosowanie wskazanych przepisów, pomimo, iż zebrany w sprawie materiał dowodowy nie pozwalał na przyjęcie, iż umowy poręczenia zawarte przez stronę powodową z (...) sp. z o.o.zostały zawarte dla pozorów,

- naruszenie prawa materialnego, tj. art. 405 k.c. poprzez jego niezastosowanie w sytuacji, gdy stan faktyczny niniejszej sprawy wypełniał hipotezę oraz dyspozycję wskazanej normy prawnej oraz obliłował Sąd I instancji do zasądzenia dochodzonego roszczenia z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia, który to przepis stanowił alternatywną podstawę prawną do zasądzenia dochodzonej pozwem kwoty pieniężnej,

- naruszenie prawa procesowego, które miało wpływ na wynik sprawy, tj. art. 233§ 1 k.p.c. poprzez ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego w sposób pobieżny i sprzeczny z zasadami logicznego rozumowania,

- naruszenie prawa procesowego, które miało wpływ na wynik sprawy, tj. art. 328§ 2 k.p.c. poprzez niewykazanie podstawy faktycznej rozstrzygnięcia oraz przyczyn wydania rozstrzygnięcia oddalającego powództwo.

W obszernym uzasadnieniu swej apelacji powód przywołał argumentację która w jego ocenie potwierdza zarzucane naruszenie prawa materialnego, natomiast nie zawarto uzasadnienia w zakresie podnoszonego w apelacji naruszenia prawa procesowego.

W odpowiedzi na apelację pozwany podtrzymał swoje stanowisko procesowe i jego uzasadnienie wyrażane w pismach procesowych w toku postępowania przed sądem pierwszej instancji.

Sąd Okręgowy rozważył, co następuje:

Wbrew zarzutowi powoda, ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd I instancji nie naruszają art. 233 § 2 k.p.c. W apelacji nie wskazano w odniesieniu, do jakich dowodów uchybiono swobodnej ocenie dowodów oraz jakie ustalenia faktyczne zostały pominięte w uzasadnieniu orzeczenia, co czyni zarzut ten gołosłowny i nie poddający się ocenie przez prymat art. 233 § 1 oraz 328 § 2 k.p.c.

Sąd Okręgowy zauważa, że w oparciu o dowód z pisemnej umowy łączącej powoda z dostawcą wnioskować należy o pozorności tej czynności prawnej. Jej treść dokumentuje, że do pozorności czynności prowadziło współdziałanie obu stron tej umowy, dążących do stworzenia stanu umożliwiającego przelew wiarytelności, a nie poręczenie. Dowód ten uprawnia do oceny tej umowy, jako pozornej. Przepisy prawa procesowego nie obligują do tego, aby ocena wady oświadczenia woli miała następować poprzez jakieś konkretnie określone

dowody, w szczególności dowody osobowe, obejmujące przesłuchanie stron tej pozornej umowy, z uwagi na ich współdziałanie w pozorności stają się mniej przydatne dla ustalenia stanu faktycznego (tak w wyroku Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 9 kwietnia 2015 r. w sprawie

I Ca 681/14, publ.www.orzeczenia.rzeszow.sa.gov.pl). Jeśli zatem umowa zawierająca pozorne poręczenie w istocie zmierzała do ukrycia zakazu przelewu wierzytelności, bez zgody podmiotu tworzącego, zdziałanej przez pozwanego szpital

z powodem, będącym podmiotem profesjonalnie zajmującym się obrotem wierzytelnościami i pozasadową windykacją wierzytelności – to narusza ona wynikającą z art. 54 ust. 5 i 6 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 roku o działalności leczniczej (Dz.U.2013.217) ustawowy zakaz zawarcia umowy przelewu wierzytelności.

Umowa z dnia 3 września 2012 r. zawarta pomiędzy powodową spółką,

a dostawcą sprzętu medycznego dla pozwanego szpitala jest nieważna z przyczyn wskazanych w art. 54 ust. 5 i 6 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 roku o działalności leczniczej (Dz.U.2013.217), a to wobec nie spełnienia wymogów oznaczonych w tych przepisach. Wskazano w nich bowiem, że czynność prawna mająca na celu zmianę wierzyciela samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej może nastąpić po wyrażeniu zgody przez podmiot tworzący, który wydaje zgodę albo odmawia jej wydania, biorąc pod uwagę konieczność zapewnienia ciągłości udzielania świadczeń zdrowotnych oraz w oparciu o analizę sytuacji finansowej i wynik finansowy samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej za rok poprzedni, przy czym zgodę tę wydaje się po zasięgnięciu opinii kierownika samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej.

Odnosząc się do wywodów zawartych w pisemnym uzasadnieniu apelacji, należy mieć na względzie, że poprzedzający powyższą regulację przepis art. 53 ustawy o zakładach opieki zdrowotnej na podstawie na podstawie art. 1 ustawy z dnia

22 października 2010 r. o zmianie ustawy o zakładach opieki zdrowotnej (Dz.U.2010.230.1507) w ustępie 6 otrzymał brzmienie analogiczne, jak to zawarte w art. 54 ust. 5 i 6 ustawy o działalności leczniczej. Nie uprawnione jest twierdzenie, aby celem ustawodawcy było stworzenie w tych przepisach katalogu poleceń dla kierowników zakładów opieki zdrowotnej i adresowanie ich wyłącznie do kierowników tych jednostek.

Nie można również podzielić poglądu apelującego, aby na gruncie wykładni systemowej uznać, że cytowany wyżej art. 54 ust. 6 ustawy o działalności leczniczej odnosił się tylko do tych czynności prawnych, których stroną jest SP – ZOZ, w tym także w kontekście treści uzasadnienia projektu do ustawy (por. uzasadnienie do projektu ustawy VI. 3489).

Jednoznaczny jest bowiem cel ustawy zawarty w art. 53 ustawy o zakładach opieki zdrowotnej i art. 54 ustawy o działalności leczniczej, polegający na „zapobieżeniu narastaniu zadłużenia poszczególnych zakładów opieki zdrowotnej, stanowiących z reguły efekt komercyjnego obrotu wierzytelnościami, w sytuacji, gdy zakłady opieki zdrowotnej mają do spełnienia funkcje lecznicze w interesie ogólnym, a zawieranie umów dostawy, sprzedaży sprzętu medycznego i korzystanie z usług innych podmiotów powinny sprzyjać niezakłóconemu wypełnianiu tych funkcji” oraz mający „ochronić te jednostki od pełnego uczestnictwa w komercyjnym obrocie gospodarczym i poddać podmiotowi założycielskiemu kontrolę obrotu wierzytelnościami wobec zakładów opieki zdrowotnej” (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 6 czerwca 2014 r., ICSK 428/13 oraz z dnia 9 stycznia 2015 r. (V CSK 111/14 – publikowane: www.sn.pl, por także wyroki Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie w sprawach IACa 254/13, IACa 357/13 i 556/14 - niepubl.).

Niewątpliwie umowa łącząca powódkę z dostawcą miała na celu zmianę wierzyciela, gdyż poprzez pozorne poręczenie istniejącego i niewymagalnego długu

i przyszłych zobowiązań pozwanego szpitala i zobowiązanie się do zapłaty poręczonego zobowiązania w określonym w umowie terminie, a następnie wobec przewidywanej subrogacji ex lege (art. 518 § 1 pkt 1 k.c.) miało dojść do pojawienia się nowego wierzyciela. Tak określone stosunki prawne pomiędzy powódką,

a dostawcą należy zaliczyć do kategorii czynności prawnych mających na celu zmianę wierzyciela samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej, co dla skuteczności tej czynności wymaga zgody organu założycielskiego pozwanego szpitala, a ponieważ zgody takiej strony tych umów nie uzyskały, dokonane przez nich czynności dotknięte są sankcją nieważności na podstawie art. 54 ust. 6 ustawy o działalności leczniczej w związku z art. 58 § 1 k.c. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 9 kwietnia 2015 r., IACa 681/14 publikowane: www.orzeczenia.rzeszow.sa.gov.pl)

Sąd Okręgowy nie podziela również zarzutu powódki, co do istnienia po jej stronie roszczenia wobec pozwanego z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia, opartego na art. 405 k.c., który stanowi, że ten, kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości. Po stronie pozwanego nie nastąpiło zmniejszenia jego pasywów, gdyż wobec nieważności podstawy świadczenia przez powoda pozwany nie został zwolniony ze swego zobowiązania.

Dodać należy, że Sąd Rejonowy nie czynił ustaleń, co do ważności umów łączących pozwanego z dostawcą (zawierających umowną klauzulę zakazującą przenoszenia wierzytelności np. §3 umowy k- 101/2, §5 ust. 2 k-103/2, §4 ust 2

k- 105/2, 1087/2, 109/2). Oceniając treść tego zapisu umowy i skutki jego naruszenia, stwierdzić należy, że umowy te nie są dotknięte sankcją nieważności, pomimo naruszenia przez dostawcę powyższej klauzuli umownej (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 20 kwietnia 2012 r., III CZP 10/12, OSNC 2012/10/117, LEX nr 1134084, www.sn.pl, Biul.SN 2012/4/5-6), co także wpływa na ocenę braku przysporzenia po stronie pozwanego szpitala. Jeśli bowiem pozwanego obciążało ważne świadczenie wobec (...) sp. z o.o. to nie można przypisać mu bezpodstawnego wzbogacenia.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy oddalił apelację powoda, jako bezzasadną na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. i § 6 pkt 4 w związku z § 12 ust. 1 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu.